

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Capvt Dvodecimvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

CAPVT DVODE.

CIMVM.

Magna infirmitas est naturæ hu-
 manæ, magna naturarum dissimilitudo.
 Quare etiam in parua societate facilè exi-
 stunt æmulationes, dissidia, lapsus & of-
 fensiones, sicut Demosthenes ait, Errores
 & contentiones communes morbos esse
 omnium ciuitatum, & necessario accidere:
 κινᾶται ἀναγκαῖα ἀμαρτήματα πολιτικά,
 ἀγνοίας καὶ φιλονεικίας. Ita in Ecclesia
 Corinthia acciderant lapsus & alia incom-
 moda. Erant dissensiones de doctrina,
 incestus erat abusus libertate, aliqui acce-
 debant ad conuiuia in Ethnicorum sacrifi-
 cijs, mouebant aliqui quæstiones de di-
 uortijs non credentium, quidam turbabant
 ordinem cœnæ Domini. Quidam nole-
 bant conferre ad alendos fideles ministros.
 His offensionibus hæctenus in hac Episto-
 la mederi studuit. Nec est unum perpe-
 tuum argumentum, ut res ipsa ostendit,
 Et lector diuersas occasiones consideret.

In hac sequenti parte de duabus mate-
 rijs scribit: De ordine lectionum & inter-
 pretationum in publico congressu, & de
 resurrectione

I. EPISTOLA AD

resurrectione mortuorum. Græca natio delectabatur dono linguarum, & multi in publico congressu suam eloquentiam ostentabant. Inde etiam æmulationes oriebantur. Paulus igitur in genere concionatur de usu donorum, & postea addit præcepta de ordine lectionum & interpretationum, utilia omnibus ætatibus. Imò forma iudiciorum in Synodis hinc sumenda est.

οἰδατε οὐ ὅτε ἔθνη ἦτε.

Scitis quod quando gentiles eratis.

ANtequam dicit de singulorum donis diuersis, primum monet unum commune donum præcipuum in omnibus esse oportere, & id præ cæteris donis querendum esse in singulis, & tuendum, videlicet, Spiritum sanctum confitentem Iesum esse Dominum, sicut & supra dixit, unicum esse fundamentum, IESVM CHRISTVM.

Hoc Fundamentum ait necessarium esse in omnibus, oportere omnes abhorere ab Idolis, & oportere in omnibus ve-

ram Inuocationem Dei, et agnitionem Mediatoris esse. Id initio iubet omnes tueri, ne ruant, sicut antea cum non regerentur luce Euangelij & Spiritu sancto, ad muta Idola, quocumq; impellebantur.

Hic igitur multa monet, ostendit horrendam esse cœcitatē omnium hominum, qui non reguntur luce Euangelij, & a Spiritu sancto, sicut exempla ostendunt. Ethnici quotidie novos cultus excogitabant, Athenienses bello Xerxis instituerunt sacrificia Boreæ, & dicebant esse ipsis amicum, quia olim ex Orithyia genuisset filios. Meretrices in illa ipsa urbe Corintho pro salute Græciæ commune uotum fecerunt. Deniq; nullus fuit finis talium furorum. Et similia acciderunt & adhuc fiunt, ubi curritur ad statuas, & inuocantur mortui & uaria Idola.

Tradit igitur regulam eandem, dupliciter faciens Antithesin, quia plerunq; scelus magis cōspici potest: Nemo habens Spiritum sanctum, dicit Anathema Iesum. Certissimum est, uel palam maledicentes filio Dei, uel quoquo modo præbentes significationem contemptus & odij, non esse membra Ecclesiæ Dei, Et facile

I. EPISTOLA AD

Iē hæc deprehendi possunt, quia postquam exarsit odium in persecutione, fit ingens & non obscurum incendium. Non diu occultat odium Iudas. Nam accedit impulsor Diabolus, sicut scriptum est: Sathanas intrauit in cor eius. Statim igitur fiunt magni furores, ut in Iuliano, Ario, & in horum recentium temporum historis conspicitur, Cum semel exarsit odium, ingens furor, ut in Eccio, Latio, Hofmeistero, qui etiam furentes ante mortem suæ desperationis signa ostenderunt. Et Berolini monachus, quem hic multi nouerunt, inter maledicendum in ipsa concione subito collapsus, statim postea extinctus est.

Vult igitur Apostolus discerni homines Christi à cæteris, & signum monstrat, quo discerni sine ulla ambiguitate possunt. Et simul monet, ut tales lapsus uitemus, & horrendæ pœnæ cogitatione expauescimus, ne ruamus sicut Iudas, Arius, Latio, Hofmeisterus & similes.

Altera pars in Antithesi uidetur obscurior, cum ait: Nemo potest fateri Iesum esse Dominum, nisi in Spiritu sancto. Obijciat enim aliquis innumera
rabiles

rabiles hypocritas, Monachos & similes, qui etiam uideri uolunt Iesum adorare. Et ipse alibi inquit: Non omnis qui dicit mihi Domine Domine, intrabit in regnum cœlorum, Sed explicatio facilis est.

Paulus loquitur de confessione perseveranti, & in tota doctrina. Hypocritæ cito deficiunt, et cum reprehenduntur ipsorum errores, fiunt acerbissimi hostes Euangelij, ut nunc in Episcopis, Monachis, & Sacrificulis fieri cernimus. Nec unquam hypocrisis diu latere potest.

Vt igitur odium aduersus Christum, & maledicta sunt certissima signa, mentis impiæ & captivæ Diabolis, ita econtra Spiritus sancti testimonia sunt, inuocatio Christi, non fugitans, sed libenter ad eum accedens, & in eo acquiescens, & amor totius doctrinæ, & studium discendi, & constantia in Confessione. Hæc rectissimè congruunt ad hoc dictum: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & pater meus diliget eum, & ueniemus ad eum, & mansionem apud eum faciemus. Ac potest uniuscuiusq; conscientia iudicare de propria inuocatione. Deinde & alij cer-
nere

I. EPISTOLA AD

nere robor animi in confessione possunt, et
multa signa sunt, quibus hypocrisis à ve-
ra fide discerni potest.

*Διαρέσας δὲ χαρισμάτων ἐστὶ,
Divisiones donorum sunt.*

ANtea dixit de communi dono, quod
in omnibus ueris membris Ecclesie
esse oportet, scilicet de uera inuocatione
Dei & agnitione filij Dei, & de fugienda
Idolis.

Nunc dicit de alijs donis, quæ acci-
dunt in alijs alia. Vt de dono linguarum
de dono sanationis. Et in initio præfatur, hinc
quoque dari à Deo, ut sint testimonia Spiritus
sancti, & profint Ecclesie. Obser-
uentur autem discrimina nominum. Vocantur
has dotes *χαρίσματα διακονίας & ἐπισημύματα*.
διακονία sunt, quæ immediate
seruiunt aliorum utilitati, ut sanationes.
Ita sunt *διακονία* singularis felicitas in re
militari aut gubernatione. Vt Samson &
Salomon excelluerunt *διακονία*.

Nomen *ἐπισημύματα* significat ab-
as mirandas effectiones, ut resuscitare mor-
tuos, item uerbo occidere, sicut Petrus
reuo-

reuocauit in uitam mulierem in Ioppe,
occidit uerbo Ananiam.

Generale est *χαρίσματα*, ut Prophe-
tia, prædictio futurorum, ut Agabus.

Quod autem dicit: Idem Deus est, qui
efficit omnia in omnibus, manifestum est
hic tantum dici de bonis actionibus in Ec-
clesia. Non igitur detorquenda est hæc
sententia ad Stoïca deliramenta, quæ fin-
gunt Deum causam esse pariter malarum
& bonarum actionum.

Quod uerò hic ad tres personas ac-
commodata sunt nomina, *πνεῦμα, κύριος,*
θεός, id & Luthero placebat.

λόγος σοφίας.

σοφία & *γνώσις* differunt.

σοφία est cognitio totius doctrinæ de
Deo, & experientia terrorum in contriti-
one, & consolationum fidei, illustrans do-
ctrinam, & dijudicans dogmata. Vt exper-
ti, Dauid, Ezechias, Paulus aliter intelli-
gunt dictum: Fide iustificamur. Aliter in-
telligit Origenes.

γνώσις est prudentia dans consilia in
rebus agendis, ut in Salomone iudicante,
cuius esset infans mortuus, erat *γνώσις*.

L Erat

I. EPISTOLA AD

Erat γυνῶσις, quando Paulus iudicabat, ubi serua-
ret ritus Iudaicos, ubi non seruaret. Quando dabat consilia de coniugijs. In Zacharia dissuadente, ne bellum moueretur contra Romanos, quanquam eripiebant templo didrachmum.

πίσις generale donum fide faciendi miracula, uel in proprijs periculis, uel alienis, ut πίσις fuit, quod ut in Actis cap. 27. scriptum est, seruatur nauis & totus cœtus simul nauigantium propter fidem Pauli. Et uerba sequentia ostendunt nomen πίσις generale esse, quia dicit, Si habuero omnem fidem, ut montes transferam.

Donationes sanationum quid significent, perspicuum est.

ἐνδργήματα dixi supra effectiones excellentes esse, qualis est resuscitatio mortuorum.

Prophetia hoc loco est prædictio futurorum, ut diximus de Agabo. Infractam erit recta & dextra interpretatio conationum, quæ sunt diuinitus traditæ in Prophetis & Apostolis.

Proximè additur διὰ κρίσεως πνευματικῶν, dijudicatio & dogmatum & Spirituum, ut initio primi authores & propagatores

mores anabaptisticę superstitionis magnam
 speciem religionis offundebant oculis ho-
 minum, iactabant singulares reuelatio-
 nes, & narrabant quales in corde motus
 sentirent. Hęc noua species apud multos,
 ut apud Carolo stadium, pariebat eis admi-
 rationem. Sed Lutherus statim animad-
 uertit fucum, quia non docebant doctri-
 nam de iusticia fidei, sed efferebant suam
 sapientiam & sua exercitia. Et in urbe Mo-
 nasteriensi in VVestphalia priusquam
 erupissent manifesta scelera Anabaptista-
 rum, acerrimę aduersatus est eis initio Her-
 mannus Buschius uir nobilis & poeta,
 cum segregationem facere inciperent Ec-
 clesię purę a reliquis, quorum mores re-
 prehendebant.

ἅλις γλωσσῶν, est nosse multas diuer-
 sas linguas.

ἑρμηνεία γλωσσῶν est facultas docen-
 di, & ordinę ac planę exponendı contro-
 uersias intricatas. Vt quanquam Capnio
 nouit multas linguas, tamen non potuis-
 set controuersiam de iusticia fidei, aut po-
 testate Episcoporum exponere, ut Lutherus.

Postea addit Paulus pręceptum, ut
 hęc diuersitas donorum conferatur ad
 communem utilitatem. Et repetit gradus.

L 2 Apo-

I. EPISTOLA AD

Apostoli sunt, qui immediatè à Christo ad docendum Euangelium uocati sunt, & testimonia habent, quod non errent in doctrina, & habent uniuersalem uocationem, ut docere ubiq; possint, nec sunt uocati ad politicam gubernationem, ut Samuel, Eliseus, Ieremias.

Prophetæ hic sunt interpretes, qui ad instaurationem doctrinæ singulari domo instructi sunt, ut Augustinus suo tempore Lutherus nostro tempore.

Doctores sunt, qui doctrinam ab his accipiunt, & alijs fideliter tradunt sine corruptione, non sunt Apostoli, aut primi instaurationes collapsæ doctrinæ, Sed tanq; δεύττερα λέγοντες, consentientia cum Apostolorum & Prophetarum uoce.

δωάμας nominat idem quod supra εὐδργήματα.

ἀντιλήψεις auxilia, liberationes ex multis periculis, ut Paulus liberat simul nauigantes. Esaias liberat obsidione Ierusalem. Iacobus Episcopus Nisibin, cum oppugnaretur à Rege Persico, ut narrat historia tripartita, Et multa similia exempla leguntur.

κυβερνήσεις id est gubernationes, uel officia Diaconorum, magistratuum.